

Sygn. akt IV KS 42/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puskarski

Protokolant Małgorzata Gierczak

w sprawie **L.S.**

oskarżonego z art. 207 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 3 października 2019 r.,

skargi pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej M.S.

na wyrok Sądu Okręgowego w T.

z dnia 4 lipca 2019 r., sygn. akt II Ka (...)

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w N.

z dnia 27 grudnia 2018 r., sygn. akt II K (...)

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

1. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę L.S. przekazuje do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym Sądowi Okręgowemu w T.;

2. zwraca oskarżycielce posiłkowej uiszczoną opłatę od skargi w kwocie 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w N., wyrokiem z dnia 27 grudnia 2018 r., II K (...), uznał oskarżonego L.S. za winnego przestępstwa określonego w art. 207 § 1 k.k. i wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności. Następnie wykonanie orzeczonej kary zawiesił na okres 3 lat próby.

Wyrok ten został zaskarżony apelacją wniesioną przez obrońcę oskarżonego, który zaskarżył wyrok w całości na korzyść L.S. i na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt 1, 2 i 3 k.p.k. wyrokowi zarzucił:

- 1) obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 207 § 1 k.k. poprzez jego błędne zastosowanie;
- 2) obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. poprzez zaniechanie inicjatywy dowodowej, w sytuacji gdy sąd odwoławczy uchylając wyrok Sądu I instancji wskazał na „konieczność dowodowego wyjaśnienia istotnych okoliczności” w wymienionym przez siebie zakresie i ograniczenie się przez sąd ponownie rozpoznający sprawę jedynie do przesłuchania w charakterze świadka pokrzywdzonej M.S.;
- 3) obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 167 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z 193 § 1 k.p.k. poprzez zaniechanie inicjatywy dowodowej polegające na nieprzeprowadzeniu z urzędu dowodu z uzupełniającej opinii biegłego psychologa;
- 4) obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 167 k.p.k. w zw. 352 k.p.k. poprzez zaniechanie inicjatywy dowodowej, polegające na ograniczeniu się jedynie do przesłuchania w charakterze świadka pokrzywdzonej;
- 5) obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 167 k.p.k. poprzez nie przeprowadzenie z urzędu dowodu z opinii OZSS na okoliczność diagnozy całego systemu rodzinnego oraz wpływu rzekomego znęcania się na psychikę pokrzywdzonej M.S.;
- 6) obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k., polegające na zaniechaniu wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy związanych z datą popełnienia czynu

przez oskarżonego, co w efekcie doprowadziło do nieprawidłowego przyjęcia przez Sąd I instancji czasokresu czynu przypisanego oskarżonemu;

- 7) obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 410 k.p.k. polegającą na pominięciu okoliczności wynikających z opinii biegłych II Opiniodawczego Zespołu Sądowych Specjalistów z siedzibą w S. z dnia 16 listopada 2018 r., z zeznań funkcjonariuszy; opinii psychologicznej biegłej M.C.;
- 8) obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów;
- 9) błąd w ustaleniach faktycznych Sądu I instancji przyjęty za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść.

Sąd Okręgowy w T. wyrokiem z dnia 3 lipca 2019 r., w sprawie sygn. akt II Ka (...), uchylił wyrok Sądu Rejonowego w N. i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wskazano, że wyrok Sądu pierwszej instancji podlegał uchyleniu z powodu niewykonania przez Sąd I instancji zaleceń w trybie art. 442 § 3 k.p.k. ujętych w wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 25 października 2018 r., sygn. akt II Ka (...). Zdaniem Sądu odwoławczego brak wykonania tych zaleceń jest wystarczający do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Dlatego ustosunkowanie się do zarzutów apelacji Sąd II instancji uznał za przedwczesne. Sąd I instancji rozpoznając ponownie sprawę po raz kolejny w sposób niewłaściwy przeprowadził postępowanie dowodowe. W związku z tym, że wydane orzeczenie zostało oparte na niepełnym materiale dowodowym, Sąd odwoławczy stwierdził, że w dalszym ciągu aktualne są uwagi tego Sądu zawarte w wyroku z dnia 25 października 2018 r., gdyż Sąd I instancji nie dokonał w sposób dokładny i wnikliwy oceny dowodów w zakresie dotkliwości cierpień moralnych pokrzywdzonej M. S. „ponad miarę” lub braku takiej dotkliwości. Nie ustalił bowiem jak często i z jaką intensywnością oskarżony L.S. „poniżał i znieważał” pokrzywdzoną, nie dokonał oceny realnych skutków tego zachowania dla psychiki pokrzywdzonej, co wpłynęło na przedwczesne uznanie L.S. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 207 § 1 k.k.

Skargę na powyższy wyrok kasatoryjny wniósł pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej, zarzucając naruszenie art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. poprzez bezzasadne

uchylenie wyroku Sądu I instancji, w sytuacji gdy nie zaktualizowała się żadna z przesłanek wymieniona w tym przepisie, zaś z uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego wynika wprost, że jedyną przyczyną rozstrzygnięcia kasatoryjnego było niewykonanie przez Sąd I instancji zaleceń w trybie art. 442 § 3 k.p.k. w zakresie uzupełnienia materiału dowodowego - co w obowiązującym stanie prawnym nie stanowi samoistnej podstawy uchylenia zaskarżonego apelacją wyroku, a co miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, gdyż sprawa winna zostać rozpoznana merytorycznie przez Sąd odwoławczy. Podnosząc taki zarzut, pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w T. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Odpowiedzi na skargę wnieśli obrońca oskarżonego i prokurator. Obrońca stwierdził, że skarga nie jest zasadna, gdyż w badanej sprawie istnieje konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Natomiast prokurator wniósł o uwzględnienie skargi i podzielił zawartą w uzasadnieniu skargi argumentację, że w związku z nowelizacją art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. samoistną podstawą uchylenia wyroku Sądu I instancji nie może być brak wykonania zaleceń Sądu odwoławczego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest oczywiście zasadna. Wyrok kasatoryjny Sądu odwoławczego zapadł z rażącym naruszeniem przepisu art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.

Wbrew stanowisku Sądu Okręgowego w T. nie wykonanie zaleceń zawartych w wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 25 października 2018 r., sygn. akt II Ka (...), którym to wyrokiem uchylono wydany w niniejszej sprawie wyrok Sądu Rejonowego w N. z dnia 13 lipca 2018 r., sygn. akt II K (...) i przekazano temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania, nie stanowi samoistnej podstawy do wydania przez sąd odwoławczy wyroku o charakterze kasatoryjnym.

Zgodnie z art. 437 § 2 *in fine* k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1, art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Sąd Okręgowy w T. nie wymienił żadnej z tych podstaw. Swoją decyzję o uchyleniu wyroku Sądu I instancji

uzasadnił natomiast okolicznością nie wymienioną w tym przepisie, która sama w sobie nie może uzasadniać wydanie wyroku kasatoryjnego.

Rozważyć jednak należy, czy w badanej sprawie nie zachodzi – pomimo błędnego jej określenia – inna podstawa wydania takiego wyroku, a mianowicie konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości. Odnosząc się do tej przesłanki, stwierdzić należy, że mimo iż Sąd Okręgowy w T. wymienił dowody wymagające przeprowadzenia, co daje podstawę do stwierdzenia, że konieczne jest znaczne uzupełnienie przewodu sądowego, to nie zachodzi potrzeba przeprowadzenia go w całości na nowo.

Okoliczności, na które wskazał w uzasadnieniu swojego wyroku Sąd II instancji, związane z potrzebą ustalenia częstotliwości i intensywności zachowania oskarżonego L.S. oraz realnych skutków tego zachowania dla psychiki pokrzywdzonej powinny zostać wyjaśnione w postępowaniu apelacyjnym, nawet wówczas, jeżeli wymagałoby to przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego.

Z tych wszystkich powodów orzeczono jak w wyroku.

as